

ВЈЕЖБА 8. १। नदी कुलानि रुजति ॥ २। रजः किरति मारुतः ॥ ३। पश्य कोऽहम् ॥ ४। सर्वो मन्यते लोक आत्मानं बुद्धिमत्तरम् ॥ ५। दिवा पश्यति नोलूकः काको नक्तं न पश्यति ॥ ६। अन्तकाले भूतानि मुह्यन्तीति पुराश्रुतिः ॥ ७। दैवमेव परं मन्ये पौरुषं तुनिरर्थकम् ॥ ८। एको न गच्छेदध्वानम् ॥ ९। नीचाः कलहमिच्छन्ति ॥ १०। निर्दोषो नैव जायते ॥ ११। नीचैर्गच्छत्युपरि च दशा ॥ १२। विद्यया सार्धं म्रियेत न विद्यामूषरे वपेत् ॥ १३। नैष स्थाणोरपराधो यदेनमन्धो न पश्यति ॥ १४। यावन्न विन्दते जायां तावदर्धो भवेत्पुमान् ॥ १५। चलत्येकेन पादेन तिष्ठत्येकेन बुद्धिमान् ॥ १६। चिरकालं पोषितोऽपि दशत्येव भुंजगमः ॥ १७। अनारतं प्रतिदेशं प्रतिदिशं जले स्थले । जायन्ते च म्रियन्ते च बुद्बुदा इव वारिणि ॥

Градиво: промјена индикатива презента и имперфекта активног и медијалног и оптатива и императива презента активног и медијалног тематских глагола IV и VI класе (SP, §140-143).

Транскрипција (saṃhita): 1. *nadī kulāni rujati*. 2. *rajaḥ kirati mārutaḥ*. 3. *paśya ko 'ham*. 4. *sarvo manyate loka ātmānam buddhimattaram*. 5. *divā paśyati nolūkaḥ kāko naktam na paśyati*. 6. *antakāle bhūtāni muhyanti purāśrutih*. 7. *daivameva param manye pauruṣam tunirarthakam*. 8. *eko na gacchedadhvanam*. 9. *nīcāḥ kalahamicchanti*. 10. *nirdoṣo naiva jāyate*. 11. *nīcairgacchatyupari ca daśā*. 12. *vidyayā sārḍham mriyeta na vidyāmūṣare vapet*. 13. *naiṣa sthāṇoraparādho yadenamandho na paśyati*. 14. *yāvanna vindate jāyām tāvadardho bhavetpumān*. 15. *calatyekena pādena tiṣṭhatyekena buddhimān*. 16. *cirakālam poṣito 'pi daśatyeva bhunḥjagamah*. 17. *anāratam pratideśam pratidiśam jale sthale / jāyante ca mriyante ca budbuda iva vāriṇi*.

Транскрипција (pada): 1. *nadī kulāni rujati*. 2. *rajaḥ kirati mārutaḥ*. 3. *paśya kaḥ aham*. 4. *sarvaḥ manyate loka ātmānam buddhimattaram*. 5. *divā paśyati na ulūkaḥ kākaḥ naktam na paśyati*. 6. *antakāle bhūtāni muhyanti iti purāśrutih*. 7. *daivam eva param manye pauruṣam tu nirarthakam*. 8. *ekaḥ na gacchet adhvanam*. 9. *nīcāḥ kalaham icchanti*. 10. *nirdoṣaḥ na eva jāyate*. 11. *nīcāḥ gacchati upari ca daśā*. 12. *vidyayā sārḍham mriyeta na vidyāmūṣare vapet*. 13. *na eṣa sthāṇoḥ aparādhaḥ yad enam andhaḥ na paśyati*. 14. *yāvāt na vindate jāyām tāvat ardho bhavet pumān*. 15. *calati ekena pādena tiṣṭhati ekena buddhimān*. 16. *cirakālam poṣitaḥ api daśati eva bhunḥjagamah*. 17. *anāratam pratideśam pratidiśam jale sthale / jāyante ca mriyante ca budbudāḥ iva vāriṇi*.

Граматичка анализа: 1. *nadī* – nom fsg, *nadī* ријека; *kulāni* – acc npl, *kula* породица; *rujati* – 3sg ind praes act, *ruj* 6 уништавати. 2. *rajaḥ* – nom nsg, *rajas* прашина; *kirati* – 3sg ind praes act, *kṛ* 6 распршити; *mārutaḥ* – acc mpl, *mārut* вјетар. 3. *paśya* – 2sg ipv praes act, *paś* 4 гледати, видјети; *kaḥ* – nom msg, *ka* ко; *aham* – nom, *aham* ја. 4. *sarvaḥ* – nom msg, *sarva* сав, сваки; *manyate* – 3sg ind praes med, *man* 4 мислити, поштовати; *lokaḥ* – nom msg, *loka* свијет; *ātmānam* – acc msg, *ātman* душа; *buddhimattaram* – acc msg grad comp, *buddhimat* паметан. 5. *divā* – adv, *divā* по дану; *paśyati* – 3sg ind praes act, *paś* 4 гледати, видјети; *na* – pcl, *na* не; *ulūkaḥ* – nom msg, *uluka* сова; *kākaḥ* – nom msg, *kāka* врана; *naktam* – adv, *naktam* по ноћи; *na* – pcl, *na* не; *paśyati* – 3sg ind praes act, *paś* 4 гледати, видјети. 6. *antakāle* – loc msg, *antakāla* самрт; *bhūtāni* – acc npl, *bhūta* створење; *muhyanti* – 3pl ind praes act, *muh* 4 борити се; *iti* – pcl, *iti* овако, тако (sc. каже); *purāśrutih* – nom fsg, *purāśruti* стара пословица. 7. *daivam* – acc nsg, *daiva* судбина; *eva* – adv, *eva* управо; *param* – acc nsg, *para* највиши, други; *manye* – 1sg ind praes med, *man* 4 мислити; *pauruṣam* – acc nsg, *pauruṣa* јуначко дјело; *tu* – pcl, *tu* али; *nirarthakam* – acc nsg, *nirarthaka* непотребан. 8. *ekaḥ* – nom msg, *eka* један, сам; *na* – pcl, *na* не; *gacchet* – 3sg opt praes act, *gam* 1 ићи; *adhvanam* – acc msg, *adhvan* пут. 9. *nīcāḥ* – nom mpl, *nīca* низак, прост; *kalaham* – acc nsg, *kalaha* свађа; *icchanti* – 3pl ind praes act, *iṣ* 6 жељети. 10. *nirdoṣaḥ* – nom sg, *nirdoṣa* безгрешан; *na* – pcl, *na* не; *eva* – pcl, *eva* управо; *jāyate* – 3sg ind praes med, *jan* 4 родити се. 11. *nīcāḥ* – int npl, *nīca* низак, прост; *gacchati* – 3sg ind praes act, *gam* 1 ићи; *upari* – adv, *upari* изнад; *ca* – conj, *ca* и; *daśā* – nom fsg, *daśā* судбна људи. 12. *vidyayā* – int fsg, *vidyā* знање; *sārḍham* – praep + int, *sārḍham* заједно са; *mriyeta* – 2pl opt praes mp, *mṛ* 6 умирати; *na* – pcl, *na* не; *vidyām* – acc fsg, *vidyā* знање; *ūṣare* – loc nsg, *ūṣara* неплодно тло; *vapet* – 3sg opt praes act, *vap* 1 сијати. 13. *na* – pcl, *na* не; *eṣa* – nom msg, *eṣa* тај; *sthāṇoḥ* – gen msg, *sthāṇu* стуб; *aparādhaḥ* – nom msg, *aparādhaḥ* кривица; *yad* – conj, *yad* ако, да, онда; *enam* – acc msg, *ena* онај; *andhaḥ* –; nom msg, *andha* слијепач; *na* – pcl, *na* не; *paśyati* – 3sg ind praes act, *paś* 4 гледати, видјети. 14. *yāvāt* – conj, *yāvāt* докле; *na* – pcl, *na* не; *vindate* – 3sg ind praes med, *vid* 6 наћи; *jāyām* – acc fsg, *jāyā* жена; *tāvat* – conj, *tāvat* до тле; *ardhaḥ* – nom msg, *ardha* половичан; *bhavet* – 3sg opt praes act, *bhū* 1 постати, бивати; *pumān* – nom msg, *pum*

мушкарац. 15. *calati* – 3sg ind praes act, *cal* 1 мицати, кретати се; *ekena* – int msg, *eka* један; *pādena* – int msg, *pāda* нога; *tiṣṭhati* – 3sg ind praes act, *sthā* 1 стајати; *ekena* – int msg, *eka* један; *buddhimān* – nom msg, *buddhimat* паметан. 16. *cirakālam* – acc nsg, *cirakāla* дуго вријеме; *poṣitaḥ* – nom msg, *poṣita* гајен; *api* – conj, *api* такође; *daśati* – 3sg ind praes act, *daś* гристи; *eva* – pcl, *eva* управо; *bhumjagataḥ* – nom msg, *bhumjagata* змија. 17. *anāratam* – adv, *anāratam* без престанка; *pratitideśam* – adv, *pratideśam* у свим земљама; *pratidiśam* – adv, *pratidiśam* у свим крајевима; *jale* – loc nsg, *jala* вода; *sthale* – loc nsg, *sthala* земља, копно; *jāyante* – 3pl ind praes med, *jan* 4 родити се; *ca* – conj, *ca* и; *mriyante* – 3pl ind praes mp, *mṛ* 6 умирати; *ca* – conj, *ca* и; *budbudāḥ* – nom mpl, *budbuda* мјехурић; *iva* – adv, *iva* попут, као; *vāriṇi* – loc nsg, *vāri* вода.

Кључ: 1. Ријека уништава породице. 2. Прашина се распрши по вјетровима. 3. Гледај ко (сам) ја. 4. Свако мисли да је, на свијету, душа веома разумна. 5. Сова не види по дану, врана не види по ноћи. 6. Стара пословица овако (каже), да се створења на самрти боре. 7. Мислим да је јуначко дјело највиша субдина, мада не и потребна. 8. Нека не иде сам на пут! 9. Прости (људи) желе свађу. 10. Безгрешан (човјек) не рађа се. 11. Судбина људи иде ниским и високим (путевима). 12. Умријећете зајено са знањем; нека се знање не сије на неплодно тло. 13. Није стуб крив што га слијепец не види. 14. Докле не нађе за се жену, дотле је мушкарац непотпун. 15. Паметан (човјек) једном се ногом креће, другом стоји. 16. И гајена змија дуго времена гризе. 17. Без престанка, у свим земљама, у свим крајевима, у води, на земљи, (људи) се и рађају и умиру, попут мјехурића у води.